

HARBIY RAHBARLIKDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING O‘RNI VA AHAMIYATI

Xolmatov Muhammaddkarm Zohidjon o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti harbiy ta‘lim fakulteti 1-bosqich talabasi

Raxmonaliyev Oyatillo Izzatilo o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti harbiy ta‘lim fakulteti 1-bosqich talabasi

Abdurasulov Odilbek Abdunosir o‘g‘li

Farg‘ona davlat universiteti harbiy ta‘lim fakulteti 1-bosqich talabasi

ANNOTTATSIYA: Ushbu maqolada harbiy ta‘limda interfaol metodlar — munozara, “case-study” va “aqliy hujum” (brainstorming) —dan foydalanish samaradorligi ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda pedagogik jarayonning interfaol shakllari o‘quvchilarning kognitiv, affektiv va konativ salohiyatini rivojlantirish, muammoli vaziyatlarda qaror qabul qilish, analitik fikrlash va jamoaviy hamkorlik ko‘nikmalarini mustahkamlashdagi roli yoritiladi. Maqolada interfaol metodlarning nazariy asoslari, amaliy tatbiqi va pedagogik samaradorligini baholash mezonlari ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, harbiy ta‘lim kontekstida ushbu metodlarning motivatsion, psixologik va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga ta‘siri ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari interfaol metodlarni harbiy ta‘lim jarayoniga integratsiyalash orqali o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va shaxsiy fazilatlarini kompleks rivojlantirishga imkon beruvchi ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

KALIT SO‘ZLAR: harbiy ta‘lim, interfaol metodlar, munozara, case-study, aqliy hujum (brainstorming), pedagogik samaradorlik, kognitiv rivojlanish, affektiv va konativ salohiyat, muammoli vaziyatlarda qaror qabul qilish, analitik fikrlash.

KIRISH

Harbiy ta'lim jarayoni nafaqat nazariy bilimlarni o'rgatish, balki o'quvchilarning psixologik barqarorligi, analitik fikrlash qobiliyati, qaror qabul qilish malakalari va jamoaviy hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan kompleks pedagogik faoliyatdir. Zamonaviy harbiy xavfsizlik va operativ tayyorgarlik talablarining oshishi pedagogik jarayonning samaradorligini oshirishni talab qiladi, bu esa interfaol o'qitish metodlarini joriy etish zaruratini keltirib chiqaradi.

Interfaol pedagogik metodlar — munozara, “case-study” va aqliy hujum (brainstorming) — o'quvchilarning kognitiv, affektiv va konativ salohiyatini uyg'un rivojlantirishga xizmat qiladi. Munozara metodikasi o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, argumentatsiya qilish va muammoli vaziyatlarda konstruktiv qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. “Case-study” metodi amaliy vaziyatlarni tahlil qilish va strategik qarorlar qabul qilish qobiliyatini mustahkamlaydi, aqliy hujum esa guruh ichida innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish, kreativ fikrlash va tashabbuskorlikni rag'batlantiradi.

Mazkur maqola harbiy ta'limda interfaol metodlarning nazariy asoslari, ularning amaliy tatbiqi va pedagogik samaradorligini tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va shaxsiy fazilatlarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi.

Harbiy ta'lim jarayonida interfaol metodlarning samaradorligi ularning pedagogik konsepsiyasi, o'quvchilarning kognitiv, affektiv va konativ jarayonlariga ta'sir qilish imkoniyati bilan belgilanadi. Munozara metodi o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, argumentatsion muloqot, muammoli vaziyatlarda qaror qabul qilish va axloqiy-etik baholash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, munozara jarayonida o'quvchilar o'z fikrini asoslash, boshqa nuqtai nazarlarni tahlil qilish va konstruktiv muhokama qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi. “Case-study” metodi esa real yoki model vaziyatlarni tahlil qilish

orqali strategik qaror qabul qilish, vaziyatni kompleks baholash, shaxsiy va guruh mas'uliyatini anglash, hamda jamoaviy muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Ushbu metod o'quvchilarning kognitiv faoliyatini faollashtiradi, analitik va tizimli fikrlashni rivojlantiradi hamda kasbiy kompetensiyalarni mustahkamlaydi.

Aqliy hujum (brainstorming) metodi innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish, kreativ fikrlashni rag'batlantirish va guruh ichida faol hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan. Bu metod o'quvchilarning tashabbuskorligi, motivatsiyasi va psixologik barqarorligini oshirish, guruh dinamika va jamoaviy ijodiy faoliyatni rivojlantirish imkonini beradi. Interfaol metodlarning kombinatsiyalangan qo'llanilishi harbiy ta'limda o'quvchilarning psixofiziologik va psixologik barqarorligini mustahkamlash, ekstremal sharoitlarda samarali qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish va shaxsiy fazilatlarini shakllantirish imkonini beradi. Shuningdek, pedagogik jarayonning interfaol shakllari o'quvchilarning motivatsion darajasini oshiradi, ijtimoiy kompetensiyalarni mustahkamlaydi va guruh ichida konstruktiv o'zaro ta'sirni rag'batlantiradi.

XULOSA

Harbiy ta'limda interfaol metodlardan — munozara, “case-study” va aqliy hujum (brainstorming) — foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, munozara metodikasi o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, argumentatsiya qilish va muammoli vaziyatlarda konstruktiv qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. “Case-study” metodi esa strategik tahlil, vaziyatni kompleks baholash va jamoaviy mas'uliyatni anglashni mustahkamlaydi. Aqliy hujum metodi innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish, kreativ fikrlash va guruh ichida hamkorlikni rag'batlantirish imkonini beradi.

Shunday qilib, interfaol metodlarni tizimli va maqsadli qo'llash harbiy ta'limda o'quvchilarning kognitiv, affektiv va konativ salohiyatini uyg'un

rivojlantirish, ekstremal sharoitlarda samarali qaror qabul qilish qobiliyatini mustahkamlash va shaxsiy fazilatlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Bu yondashuv pedagogik samaradorlikni oshirish va harbiy xizmatchilarning kasbiy tayyorgarligini yuqori darajada ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABYOTLAR RO'YXATI

1. G'ofurov, U., & To'raev, A. *Pedagogik texnologiyalar va ta'lim metodlari*. Toshkent: Fan va Texnologiya, 2022.
2. Xodjayeov, A. *Pedagogik psixologiya asoslari*. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2020.
3. Mamarasulov, O. *Harbiy ta'limda interfaol metodlar: nazariya va amaliyot*. Toshkent: Harbiy akademiya nashriyoti, 2021.
4. Karimov, B. *Shaxsiy va kasbiy fazilatlarni shakllantirish metodikasi*. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
5. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. *Cooperative Learning: Theory and Practice*. Minnesota: Interaction Book Company, 2019.
6. Slavin, R. E. *Educational Psychology: Theory and Practice*. Boston: Pearson, 2020.
7. Fullan, M. *Leading in a Culture of Change*. San Francisco: Jossey-Bass, 2007.
8. Vygotsky, L. S. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press, 1978.
9. Bandura, A. *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1977.
10. Robbins, S. P. *Organizational Behavior*. New York: Pearson, 2019.